

paa, men det har Landbokommissionen ikke ment, man kunde.

Det ærede Medlem fra Lejre udtalte: Jeg vil ikke omtale Retsstandpunktet i Lovforslaget, hvorefter man tvinger Besidderen til at gaa ind paa denne Ordning. Nu vil jeg sige, at Landbokommissionens Forslag hviler paa en frivillig Afløsning, og naar man frivillig gaar med, bliver der ikke noget vanskeligt Retsstandpunkt; men hvis man ikke frivillig gaar med, bliver der et Retsstandpunkt, og det vil det ærede Medlem fra Lejre altsaa ikke overveje nu. Det kan maaske være rigtigt, men jeg vil dog tro, at Forholdet vil komme til at ligge saaledes, at Majoratsbesidderne vil indse, at vi nu er inde ved den sidste Termin; der kan ikke ske nogen Udsættelse nu. Der er sikkert i vort Folk en Villie til, at nu skal Grundlovens gamle Bud fyldestgøres. Jeg vil derfor haabe, at Majoratsbesidderne vil forstaa at søge Overenskomstens Vej. Undlader de dette, tror jeg ikke, at Sagen derfor vil strande; baade moralsk og forhaabentlig ogsaa juridisk vil man kunne begrunde, at nu maa der ske en Ændring.

Lensgreve Holstein-Holsteinborg, som var Medlem af Landbokommissionen, har faktisk tiltraadt Princippet. Der er blevet talt om, hvorvidt Afgiften skal være noget større eller noget mindre; det skal jeg ikke udtale mig om her, det er et Spørgsmaal, som kan blive Genstand for Forhandling. Det ærede 7de Medlem for Randers Amt (Harboe) oplæste en Del af Betænkningen og mente, at det var pinegalt. Det ærede Medlem mente, at Lensbesidderne har grundlovmæssig Krav paa at erholde den frie Ejendomsraadighed tilbage til Gengæld for, at Staten har opsagt Lensforholdet og inddraget de Forrettigheder, som var Betingelsen for, at Ejendommen gjordes til feudal og overdroges — der mente det ærede Medlem, at der skulde staa opdroges — Kongen som Len. Jeg skal hertil blot sige, at de paagældende Udtalelser er anførte netop af en Lensbesidder, det er ikke Flertallet i Landbokommissionen, der har noget Ansvar for den Del af Betænkningen. Jeg maa i det hele taget give min Tilslutning til Statsministerens Udtalelse, naar han mente at have forstaaet Landbokommissionens Flertal saaledes, at Grunden til, at man havde taget ogsaa Kapitalen med ind under Afløsningen, var, at man netop vilde løse Spørgsmaalet saaledes, som det forelaa i Grundloven. Man vilde ikke give sig til at undersøge, om der var flere eller færre

Fideikommiskapitaler, som var fremkommet ved Salg af Jord; men man vilde paa den anden Side tage det Spørgsmaal, som Grundloven tager Sigte paa i sin Helhed, og naa til en saadan Løsning, at den omfattede alle Formuegoder.

Jeg vil til Slutning gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem fra Rønne (Hauge). Det ærede Medlem mente, at den stærke Vandrang fra Landet ind til Byerne ikke alene vilde hemmes, men vilde ophøre, og at man endogsaa kunde vente, at der vilde gaa en Strøm fra Byerne ud til Landet. Det tror jeg absolut ikke paa. Jeg tror, vi kan foretage, hvilken Lovgivning vi vil, paa Jordspørgsmaalets Omraade, vi faar ikke en Vandrang fra Byerne til Landet, der betyder noget, om der end kan være enkelte, som vil vandre tilbage til Landet. Vi faar heller ikke standset Vandrangen fra Landet til Byerne, hvilken Lovgivning vi end foretager. Det ærede Medlem gjorde ogsaa gældende, at de stigende Jordpriser havde bevirket, at Tilvæksten i Befolkningen paa Landet var forholdsmæssig mindre end i Byerne. At den er det, er rigtigt, men om det skyldes de høje Jordpriser, er et stort Spørgsmaal. Ingen Sinde har Tilvækstprocenten været saa lav som i 90erne, da vi havde de laveste Jordpriser, og den er steget op til Krigens Tid. I 1911 havde vi den højeste Tilvækstprocent paa Landet, vi har haft i lange Tider, den er dalet en lille Smule under Krigens. Men det viser sig, at under de meget lave Jordpriser har vi ret ofte Landflugt, og mange af dem, som sidder paa Landejendommene, sidder der kun, fordi de vil søge om muligt at bevare Slægtens Formue i Haab om, at der skulde komme saa megen Stigning, at de kunde holde Formuen sammen. Det er Tilfældet under de meget lave Jordpriser, det har vi været Vidne til mere end een Gang, og det er sikkert noget, som vil gøre sig gældende ogsaa i Fremtiden.

Det ærede Medlem fra Rønne fremkom med en Udtalelse, som jeg lægger særlig Vægt paa. Det ærede Medlem udtalte, at Middelbesiddelsen her i Landet var Bondebrug, og Middelbesiddelsen var af stor Værdi. Det var ikke paa det almindelige Gaardmandsbrug — det ærede Medlem nævnedes, at der var 60 000, som besad 216 000 Tdr. Hartkorn —, vi skulde have Udstykning. Deri er jeg enig med det ærede Medlem; vi skal have Udstykning af de betydelige større Landbrug.